

РЕШЕНИЕ

№ 34031

гр. София, 17.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 55 състав, в
публично заседание на 23.09.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диана Стамболова

при участието на секретаря Антонина Бикова, като разгледа дело номер **3728** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 226 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) вр. с чл. 145 – чл. 178 от АПК, във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).

Образувано е след като с решение № 3530/03.04.2025г. по адм.дело № 6679/2024г. по описа на ВАС е отменено решение № 1302/27.02.2024г. по адм. дело № 9494/2023г. по описа на Административен съд София – град и делото е върнато за ново разглеждане от друг съдебен състав на АССГ по жалба от Б. Х. Е. срещу Решение № 2153-21-177/12.09.2023г. на директора на ТП на НОИ С.-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-707/18.07.2023г. срещу Разпореждане № [ЕГН]/07.06.2023г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване, като неоснователна. Делото е върнато за ново разглеждане с указания при новото разглеждане да се установи какъв е бил характерът на дейността на жалбоподателя за процесните периоди като „ръководител производство“ и „организатор строително производство“ и същата попада ли в категорията „инженерно - технически работници до началник на строителен обект включително“ и налице ли е основание за прилагане на т. 66и ПКТП (отм.). В жалбата се твърди, че обжалвания административен акт е постановен в нарушение на материалния закон, при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и при непълнота на доказателствата, с което се релюзира и основанието необоснованост на акта. Позицията се на последно изречение от разпоредбата на т. 66и ПКТП (отм.) и включването в нея на инженерно-техническите работници, към които, според него, няма пречка да бъде квалифициран труда на помощник техническия ръководител и по този начин трудът на тази длъжност да бъде зачетен от втора категория. Посочва, че по делото не са събрани доказателства, които да оборват факта, че СП "Т." - С.

принадлежи към специализираните строително-монтажни фирми. Сочи, че неизследвайки служебно процесните факти, пенсионните органи са допуснали нарушения по чл. 35 АПК. Претендира се отмяна на решението и потвърденото с него разпореждане.

В съдебно заседание жалбоподателят лично и чрез процесуален представител адв. Ц. поддържа жалбата. Претендира присъждането на адвокатско възнаграждение.

Ответникът – директор на ТП на НОИ С.-град, чрез процесуален представител юрк. В. оспорва жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Жалбоподателят е подал заявление с вх. № 2113-21-570/07.02.2023г., с което е поискал да му бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, към което са приложени изискуемите документи, удостоверяващи осигурителен стаж и възраст и осигурителен доход съгласно чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж.

Към заявлението е приложено удостоверение Образец УП-30 изх. № 94-Б-14 от 19.02.1993г., издадено от СП „Т.“ С., с вписан осигурителен стаж както следва: за периода от 01.09.1978г. до 01.12.1983г. – 5 г. 03 м. и 00 дни, на длъжност „помощник технически ръководител и организатор строителство“; за периода 01.12.1983г. – 31.12.1984г. 1 г. 01 м. 00 дни, на длъжност „арматурист“; за периода 01.01.1985г. – 01.04.1987г. – 2г. 03 м. 00 дни, на длъжност „организатор строително производство“; за периода 01.04.1987г. до 03.05.1989г. – 2г. 01 м. 00 дни, на длъжност „арматурист“ и за периода 03.05.1989г. – 15.02.1993г. – 3 г. 09м. 10 дни, на длъжност „организатор строително производство“.

С разпореждане № [ЕГН]/07.06.2023г. на жалбоподателя е определен размер на личната пенсия за осигурителен стаж пожизнено по чл. 99, ал .1, т. 2, б. „д“ КСО в размер на 853.55 лв., при зачетен осигурителен стаж от първа категория по чл. 104, ал. 2 КСО 0 г. 01 м. 07 дни, осигурителен стаж от втора категория 04 г. 04 м. 29 дни, осигурителен стаж от трета категория 27 г. 10м. и 27 дни. На основание чл. 104 КСО общият осигурителен стаж, превърнат към трета категория е 33 г. 07 м. 05 дни.

Разпореждането е обжалвано с жалба пред директора на ТП на НОИ С. – град, който с процесното решение я е оставил без уважение като неоснователна и е потвърдил издаденото разпореждане.

Решението е връчено на жалбоподателя на 19.09.2023г.

По искане на жалбоподателя в качеството на свидетел е разпитан К. И. Т.. Свидетелят твърди, че познава жалбоподателя от 1985г. от обекта, на който са работили. Дори и в момента работят на едно и също място. Той е започнал като организатор на строителното производство на обект Горна М., „Т.“. Твърди, че жалбоподателя Б. Х. Е. е работил там като ръководител на проекта, а той е бил помощник, организатор на строителното производство. Относно характера на работата на жалбоподателя сочи, че е била ръководена на обекта, както техническо, така и административно, всичко, което е свързано с обекта, отчитането на обекта и всичко. Работното място им е било на гара Горна М. във фургон. Относно неговите трудови функции, те са свързани с обекта, от проекта, осъществяване на проекта, ръководство на личен състав на работниците, на механизацията, поръчка на материали, доставка и всичко свързано, както и отчитането на обекта пред инвеститор. Длъжността му е била ръководител строеж. Добавя още, че са работили заедно от 26.11.1985г. до юли на 1986г. и, че не е знаел конкретната му длъжност каква е, не му е гледал документите.

Въз основа на така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи: Жалбата е депозирана в срок, от надлежна страна и същата е процесуално допустима.

Разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Предвид гореизложеното и с оглед Заповед № 1712/17.08.2015г. на управителя на НОИ, съдът намира, че процесното решение на директора на ТП на НОИ С.-град е издадено от компетентен орган. Спазено е изискването за форма, като са изложени в достатъчна степен мотивите на органа, обусловили отхвърлянето на подадената пред него жалба. Потвърденото от директора на ТП на НОИ С.-град разпореждане също е издадено от компетентен орган, при спазване изискването за форма и посочване на фактическите и правни основания за издаването му.

Спорният въпрос по делото е непризнатия от пенсионните органи за придобит при условията на втора категория осигурителен стаж.

В тази връзка, от приложените по делото доказателства става ясно, че периодите 01.09.1978г.-30.11.1979г. (01 г., 02 м., 29 д.); 01.12.1983г.-31.12.1984г. (01 г., 01 м., 00 д.) и 01.04.1987г.-03.05.1989г. (02 г., 01 м., 00 д.), през които Б. Е. е работил като „помощник технически ръководител и организатор строителство“ и „арматурист“ в СП „Т.“ С. са зачетени по Трудова книжка № 87/01.09.1978г. и са определени от пенсионния орган от втора категория труд. С оглед претенциите му, че административният орган неправилно е определил осигурителния стаж за такъв от III-та категория, вместо от II-ра и факта, че тези периоди са зачетени като такива от втора категория труд, то съдът намира, че същите не са спорни.

Останалите през които е работил като „ръководител производство“ 30.11.1979г.-01.12.1983г. (4 г., 00 м., 01 д.); като „организатор строително производство“ 01.01.1985г.-01.04.1987г. (02 г., 03 м., 00 д.); и като „организатор строително производство“ в периода 03.05.1989г.-15.02.1993г. (03 г., 09 м., 10 д.) отново в СП „Т.“ С. детерминират правния спор по делото.

На първо място е необходимо да се констатира, че административният орган в нарушение на чл. 35 от АПК не е изяснил фактите и обстоятелствата от значение за случая, не е изпълнил задължението си по чл. 36, ал. 1 от АПК да събере служебно всички доказателства, относими към конкретния случай, вследствие на което е нарушил основен принцип, залегнал в чл. 9, ал. 2 от АПК, а именно да събере всички необходими доказателства, независимо дали има искане от страните за това.

Правото да се определи кой труд към коя категория се причислява съобразно характера и особените условия на труда законодателят е предоставил в прерогативите на Министерския съвет с разпоредбата на чл. 2, ал. 2 Закона за пенсиите /ЗП, отм./. Тази диференциация последният е извършил с ПКТП (отм.) и в отделни случаи от ППЗП (отм.) С разпоредбата на т. 66и от раздел четвърти на ПКТП (отм.), действаща до 31.12.1999 година, е създаден преференциален режим за пенсиониране на работещите в посочените в текста отрасли и дейности, сред които са и „инженерно-технически работници до началник на строителен обект включително“. В разпоредбата не е предвидено изрично изискване трудът да е полаган непосредствено в строителството. Подобно изискване е предвидено в разпоредбата на т. 26 ПКТП (отм.), която

определя като втора категория труда на строително-монтажните работници, работещи непосредствено на обектите от строително-монтажната дейност, включително ново строителство, реконструкции, модернизация и ремонт.

Изискванията по двете разпоредби - т. 26 и т. 66и от ПКТП (отм.) не са идентични. В т. 66и от ПКТП (отм.) е предвидено, че се прилага за трудов стаж, „положен в тези отрасли и дейности“, като се имат предвид посочените по-долу в текста отрасли и дейности. Относно труда на инженерно-техническите работници до началник на строителен обект включително, не е предвидено да е полаган в отрасъла строителство, поради което се налага изводът, че се има предвид единствено дейността като такава и свързаните с това условия и тежест на труда, както и трудът да е полаган на длъжност до началник на строителен обект. Няма и изискване посочената категория работници да работят в звена, обособени на самостоятелна стопанска сметка, да им се е заплащало по разценките на строителството, дейността им да се е отчитала в отрасъл „Строителство“ и да са извършвали целогодишно строително-монтажна дейност на обекти с проектно-сметна документация /в този смисъл Решение № 14316 от 14.11.2012г. на ВАС по адм. д. № 7903/2012 г., VI отд.; Решение № 7858 от 4.06.2012 г. на ВАС по адм. д. № 2859/2012 г., VI отд. и др./.

Достатъчно в тази насока е да се посочи, че в хода на административното производство, органът е приел напълно безкритично, че посочените длъжности – и в трудовата книжка, и в образеца, не попадат в обхвата на т. 26 и т. 66и от ПКТП /отм./ и това изключва възможността стажът, придобит на тези длъжности да бъде определен от втора категория труд.

В случая обаче, такива доказателства изобщо не са събирани, дори липсват мотиви защо пенсионният орган приема стажа на жалбоподателя от III, а не от II категория труд при наличието на разпоредбата на чл. 16, ал. 2, т. 2 от НПОС, която предвижда, че от 1 януари 2000 г. трудовият стаж, положен до 31 декември 1999 г. при специфичните условия на т. 66и (включваща работници от специализирани ремонтни бригади и звена на фирми и предприятия, извършващи ремонт на място, на строителни и пътностроителни машини в строително-монтажната дейност и производство на строителни заготовки, както и инженерно-технически работници до началник на строителен обект включително) от отменения с чл. 1 от Постановление № 75 на Министерския съвет от 1998 г. Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране (обн., ДВ, бр. 39 от 1998 г.; изм., бр. 123 от 1998 г.), се счита за осигурителен стаж от втора категория.

В процесния случай е установено, че през спорните периоди от 30.11.1979г.-01.12.1983г.; от 01.01.1985г.-01.04.1987г. и 03.05.1989г.-15.02.1993г. жалбоподателят е заемал длъжностите „ръководител производство“ и „организатор строително производство“ в СП „Т.“. Настоящият съдебен състав намира, че заеманите от Е. длъжности са се намирали по-ниско в йерархията на длъжностите от длъжността началник на строителен обект.

Установява се също така, че „ръководител производство“ и организатор строително производство“ в СП „Т.“, спадат към инженерно-техническите специалности, а „началник строителни обекти“ участват пряко в производствения процес и попадат в групата „инженерно-технически работници до началник строителен обект“. Безспорно се установи, че дейността която е осъществявал и ръководел жалбоподателят, е била изцяло в сферата на строителството, която е основна дейност на работодателя му.

Предвид липсата на писмени доказателства относно условията и тежестта на труда, който е полаган от жалбоподателя през процесния период, както и относно другите релевантни факти и обстоятелства във връзка с категоризирането на труда през този период, е допуснато събиране на гласни доказателства. Съгласно практиката на ВАС, формирана преди допълнението на чл. 104, ал. 10 от КСО, категорията труд не може да се доказва със свидетелски показания, но с такива

могат да се доказват мястото и естеството на изпълняваната работа, както и да се установяват факти и обстоятелствата във връзка с условията на полагане на труд (така решение № 12526 от 23.11.2015г. по адм. д. № 4754/2015г., VI отд. на ВАС, решение № 10282 от 04.08.2017г. по адм. д. № 8915/2016г., VI отд. на ВАС и др.). След допълнението на разпоредбата на, ал. 10 на чл. 104 е създадено изречение второ, в което изрично е предвидено, че за установяване на условията на труд и на заеманата длъжност не се допускат свидетелски показания, когато не са представени писмени доказателства, които са издадени от работодателя/осигурителя, при който е положен трудът, и по време на полагането му. В процесния случай е налице хипотезата на изключението по чл. 104, ал. 10, изр. второ от КСО, която допуска свидетелски показания за установяване на условията на труд и на заеманата длъжност при наличие на представени писмени доказателства, които са издадени от работодателя/осигурителя.

Относно трудовите функции на жалбоподателя, свидетелят твърди, че са свързани с обекта, от проекта, осъществяване на проекта, ръководство на личен състав на работниците, на механизацията, поръчка на материали, доставка и всичко свързано, както и отчитането на обекта пред инвеститор.

Следва да бъде посочено също така, че използваното в т. 26 от ПКТП (отм.), обединително /общо/ понятие „строително-монтажна дейност“ означава не само дейност, чието изпълнение се състои в извършване на чисто строителни работи - изкопи, кофражи, полагане на бетон, зидария, мазачество и т.н., но и дейност по монтаж/демонтаж на машини и съоръжения, за да може конкретният обект да служи по предназначението си. На следващо място, също така е общоизвестно, че по време на процесния период, тази дейност - тогава наричана и „капитално строителство“, освен в отрасъл „Строителство“ е извършвана в почти всички отрасли на стопанството - независимо от определения им конкретен предмет, чрез специализирани строителни, монтажни и ремонтни фирми и организации, както се сочи в самата разпоредба, включени организационно и управленски в структурата на съответния отрасъл.

С оглед на изложеното и като не е изследвал задълбочено въпросите, които имат отношение към правилното и законосъобразно решаване на случая, което е могъл да стори в рамките на административното производство, административният орган е допуснал нарушение на административнопроизводствените правила и основни принципи, довело до неправилно приложение и материалния закон. Касае се за нарушаване на принципа на истинност, прогласен в чл. 7 от АПК, според който административните актове се основават на действителните факти от значение за случая, като на преценка подлежат всички факти и доводи от значение за случая, а истината за фактите се установява по реда и със средствата, предвидени в АПК. Нарушен е и принципът на служебното начало, според който административният орган събира всички необходими доказателства и когато няма искане от заинтересованите лица, и осъществява процесуално съдействие на страните за законосъобразно и справедливо решаване на въпроса - предмет на производството/чл. 9, ал. 2 и, ал. 4 от АПК/. Това от своя страна е довело до нарушаване и на чл. 35 и чл. 36, ал. 1 от АПК, които задължават административния орган да събере служебно доказателства и да издаде индивидуалния административен акт, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая. В случая, като не е изследвал въпроси от съществено значение за крайните му изводи, както издателят на Разпореждане № [ЕГН]/07.06.2023г., така и решаващият административен орган - ответник по настоящото дело, са приложили неправилно закона.

Предвид изложеното оспореното решение се явява незаконосъобразно и следва да бъдат отменено, а административната преписка да бъде върната на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ С.-град за ново произнасяне по

заявлението на Б. Х. Е. при съобразяване с дадените от съда задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона.

С оглед изхода от делото, на основание чл. 143, ал. 1 АПК на жалбоподателя следва да бъдат присъдени съдебни разноски в общ размер на 1300 лева за заплатено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред АССГ и пред ВАС съгласно чл. 226, ал. 3 АПК, съгласно представените списъци на разноските.

Така мотивиран, Административен съд София - град, III отделение, 55 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-177/12.09.2023г. на директора на ТП на НОИ С.-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-707/18.07.2023г. от Б. Х. Е. срещу Разпореждане № [ЕГН]/07.06.2023г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване.

ВРЪЩА административната преписка на административния орган за ново произнасяне по същество, съобразно указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на това решение.

ОСЪЖДА Териториално поделение на Националния осигурителен институт С.-град да заплати на Б. Х. Е., ЕГН: [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] разноски по делото в размер на 1300 /хиляда и триста/ лева.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: